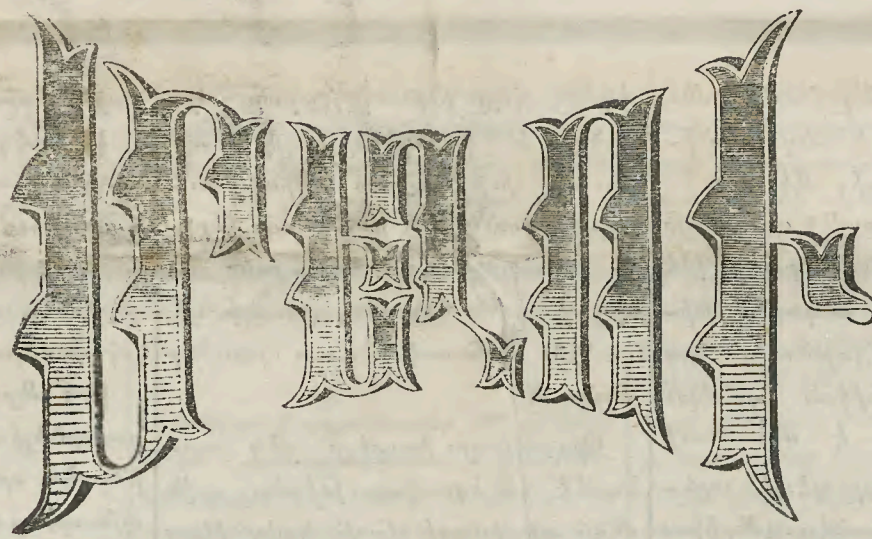

Հրատարակում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և տոն օրերից:
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
Առանձին համարներով խաբարակիրը 5 կոպ.

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և տոն օրերից
առաւօտեան 10—2 ժամը կէսօրից յետ:

Օտարաքաղաքացիք գիտնում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ հասցեով. В редакцію «Мелы Азіатскому», с. Тифлиса, куда Редакция de «Meghou Hestastan» à Tiflis (Caucase).

Խմբագրութեանն ուղղած թէ՛ յօդուածները եւ թէ՛ նամակները պէտք է պարզ դրուած լինին գրողի անունով եւ հասցեով: Խմբագրութեանը կարող է փոփոխել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները: Խմբագրութեանը իւր վերայ չէ առնում յետ: ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ պահանջը:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի թուին 1 1/2 կոպէկ:

Յայտարարութիւններն ընդունվում են խմբագրատանը եւ պ. Եւսեբի վերջանի տպիկոսում:

Յայտարարութիւններն ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԳՐԱՆԵՒԶՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հնգամեայ ընդմիջումից յետ Ա.Զ.ԲՈՎ ՀԻՒԱՆԳ-ՆԵՐԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼ ՈՒԹԻՒՆՔԸ դօքտօր Ռէյխի մօտ ՎԵՐԱՆՈԳՎԱԾ ԵՆ Հոկտեմբերի 3-ից: Ընդունելութիւնը լինում են առաւօտեան 9—10 ժամը ամեն օր և կէսօրից յետ 3—7 ժամը երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը: Հասցէն նախկինն է. Արտէսախայեա փողոց, տուն № 17:

Անվարձ այցելութիւնը լինում է բուժարանում (15-չէքնիցա):

ԲՈՎԱՆԳՆԻՒԹԻՒՆ:
14,900 օտար բառերի արձագանքը:
Ա. Զ. Բ. Ն. — Տնտեսագիտական մի-
ութիւն հայոց:
Բ. Զ. Բ. Ն. — Բազմաբան լու-
րեր:
Մ. Զ. Բ. Ն. — Զեւադիրներ:
Յ. Զ. Բ. Ն. — Յայտարարութիւններ:
Բ. Զ. Բ. Ն. — Բանասիրական:
Պատկերներ:

ԹԻՖԼԻՍ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 1881 թ.
—
ՏԱՆԵՆԶՈՐՐՈՐԴ - ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ - ՀԱՐԻՒՐ
ՕՏԱՐ ԲԱՌՆԵՐԻ ԱՐԶԱՆԱՆՔԸ:
Մենք լրագրիս 174 համարում:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՊՈՐԵՆԻ ԶԱՒԱԿԸ.

Վ. Լ. Պ.
(Նուէր Ա. Ս. յիշատակին*)

Բաւաւ, ասում էր Թադէոս եպիս-
կոպոսը Յակոբեանին, էս քու ու առաջ-
վան տեսիլք միջին մին սև կառու խո-
ջի անցկացել, որ էդ մարդը էդ դատաւ
եղանիցդ ա ընկել:
— Ո՞վ, Ե... օֆի, սրբազան:
— Հա, չեմ իմանում ինչի համար ու-
ղում ա իր քեզ միւր ուսումնականներին-
ցը հաններ:
— Յետոյ դուք ինչ ասացիք նորան:
— Ես էն անիծածին երեսը չեմ տեսել,
ամեն երեկ զիշեր հոգաբարձութիւնը,
իւլէքի Յովհաննէս-աղան, զաւաւս տու-
րաւ: Երեսուցի, որ էդ Ե... օֆի էք ասում,
ինչ զահարուած էք ասում, էն ինչո՞ք ըն-
չատ վախալցել ա: Եթէ մին բան կայ,
Յակոբեան բաւաւ, ինձանից մի ծածկիլ,
ուղիղը խոտով լինի, եթէ յանցանք
չ'ունիս, էն անիծածին ջուհալը եւ ին-
քոս կուտամ, ամեն ինչ յանցաւոր ես,
պէտք է միւր ուսումնականներինցը հեռա-
նաւ, որ քու պատճառով աղղի տունը
չը քանդուի: Հի, ինչ ես փկր անում,
ասս, դուրսը ասս, ես կարգաւոր մարդ
եմ, խոտով լինանքը դուրս չեմ անիլ:
(*) Տես Մեղեդու № 203.

մի առաջնորդող «Տանկաբարձ» հա-
ղար-ինն-հարիւր օտար բառեր հայ
գիւղացու զխոսման վերնագրով յո-
գուածում քննել էինք պ. Ս. Բ. Զ.
նաղարեանի նամակը, որը վերաբե-
րում էր ուսու լեզուի կարեւորու-
թեանը հայերի համար և թէ այդ
լեզուն ուսուցանելու նոր եղանակ-
կին, մէտօղին հայ ծխական հոգեւոր
դպրոցներում:

«Մեղու» 200 համարում տը-
պուեցաւ երեանից պ. Ս. Բ. Զ. հա-
ղարանի պատասխանը մեր յօդու-
ածին:

Յակոբեանը միաւրի պատմեց եպիս-
կոպոսին իւր գլխից անցած բոլոր անց-
քերը, բացառելով զայն պատճառները,
մինչեւ հոգաբարձու Յովհաննէս-աղայի
և Ե... օֆի մէջ եղած մասնաւոր և շահա-
կան խորհրդակցութիւնները, յայտ-
նեց թէ լրագրում գրած յօդուածն է
գլխաւորապէս տեսչին գրողը, վերջա-
պէս գրաւորից հանելով ցոյց տուեց ե-
պիսկոպոսին նաեւ 1854 թուականի մէտ-
րիքական մատենին միջին ճշգրտ հանած
թերթը:

— Իմ այս բոլորներէն զազանիքնեւս,
գուցէ և յանցանքս ձեռք իբրեւ մի մեծ
կարգաւորի խոտով լինելուց յետոյ, վերջ
տուեց իւր խոտով լինելունը Յակոբե-
անին, ինձ ձեռք պաշտպանութեանը և
որդեգրութեանը եմ յանձնում, սրբազան
հայր:

Եպիսկոպոսը աստիկ մտաւորաւոր-
ութեան մէջ էր և մօրեւոր մաղերը կրծ-
տելով մեծ դաշխիճի երկայնութեամբ
ման էր գալիս:

— Եթէ դուք ես, սրբազան հայր, ան-
կարող էք ինձ զէլ բարոյապէս պաշտ-
պանել, այն ժամանակ խնդրում եմ ձեր
աղօթքի ժամանակ յիշէք իմ միջնաւոր
հոգիս, արտասուածից աչքերով հաղիւ-
հող արտասանեց Յակոբեանը և ուղում
էր դուրս գնալ:

— Կայ, Յակոբեան բաւաւ, վրդոված
ձայնով ասաւ նորան եպիսկոպոսը, կայ,
իսկ ինչ եմ ասում քեզ, Ես թէ կար-

Այդ պատասխանը ամենին չէ
ջրում մեր յօդուածը, մեր գրածը
մնում է հաստատուն, միմիայն պա-
րոնը իւր պատասխանումը թէ իւր
առաջնայ ասածներն է մեզ մո-
ռայնել աշխատում: Թէ մեր միտքը
ծուռւմ է թէ, որը զխաւսորն է,
ինչն իրեն շատ հակառակում է,
այսինքն մեղանում է պարզ լոգի-
կային, առողջ դատողութեան դէմ:

Երկու բան միայն ընդունում ենք
պարոնի ասածներէն, — որ մենք նրա
«Հին բարեկամ» ենք եղել, և թէ
«Ինչին է պէտք» բառը, որը նա ուղ-
ղել է (եթէ տպագրական սխալներ
ուղղելու աշխատէր) պարոնը կարող
էր «բարեկամ» խոսքի կարգաւոր չէ-
ուղղել և դուրս կը գար «բարեկա-
րութեան կարգաւոր չէ»), ուրիշ էլ ո-
չէին:

Ասալ է, իբրեւ թէ մենք պա-
հանջում ենք, որ մեր ժողովուրդը
բնաւ չը մտածէ այդ (ուսու) լեզուի
վերայ:

Գաւոր եմ և թէ հայ-քրիստոնեայ: Մին-
չ և ի գերեզման մտնելու ընդհան-
րեղ քո խնդրիքի համաձայն, զազանիք
կը պահեմ, մինչև գերեզման մտնելու էլ
ձեռքից եկած պաշտպանութիւնը քեզ
կ'անեմ, ամեն դուրս էլ ինձ խօսք տու-
ր, որ միւսանգամ էն անիծածին վրադ խօ-
սել չը տաս ու սուսիլ-վիտալի քու գոր-
ծին ու դասերին լինիս: Յակոբեանը
խոտաւաւ:

— Դէ, բաւ գնա միմիայն քու գոտիդ
չարուածիլը, ոչ ոքին, մինչև անգամ
ծնողացդ էլ օչինչ մի ասել, ասաւ ե-
պիսկոպոսը և Յակոբեանից վերջած
թուովը գրաւոր դրեց:

Արտասուէ և խորհրդաւոր կերպով,
հարազատ հօր և որդու նման, միմիայն-
ցից բաժանուեցան եպիսկոպոսն ու Յա-
կոբեանը:

ԽԹ.

Այդ օրը եպիսկոպոսը ոչ կարողացաւ
ուսումնարաններին այցելել, ոչ էլ ձայն
սովորական անօրձակով կերակուր ու-
տել: Անհոգ, չը մտածող պարզ մարդ
այդ օրը յանկարծ փոխուեցաւ և մտա-
տանջութեան մէջ էր ընկզմած: Իրիւ-
նապահին, չայի ժամանակ, Յովհաննէս-
աղան եկաւ եպիսկոպոսից լուր տանա-
լու:

Եպիսկոպոսին իւր սովորական ուրախ
գուրդը գրեթե անհետ և խօտակցութեա-
նը չը հանգիստեցաւ այս անգամ պարոն
հոգաբարձուն:

Մենք նրա դէմ չենք, որ հայերի
մէջ քանի կարելի է շատ լեզուներ
գիտցողների թիւը աւելանայ, ու-
րեմն ինչու մենք պէտք է ուսուցի-
նի ուսումը չը կամենայինք, քանի
որ դա պետական լեզուն է պիտի
կոչուած և հարկաւոր է: Ինչպէս
պարոնը տեսնում է, ինչո՞ք միայն
չափի և ստիճանի վերայ էր:

Եթէ մենք ինչպէս կը կամենայինք
այնպէս լինիլ և կատարելապատաս-
խան տայինք նրան հաւատացած ենք,
որ նա մեզ հետ կը համաձայնէր,
մանաւանդ որ նա իւր պատասխա-
նումը ինչն իրեն հակառակելով մո-
տենում է մեզ «բարեկամ» խօսքի
տեսնում և այդ նա, որ ի-
րեն աւելի ուշադրան հոգի վերայ
է դնում, բայց և այնպէս անցեալը
մտաբերում է. . . հաւաքում է.
այդ տեսակ թոյլ վարմունքը եզրօ-
նական մարդուն չէ վայելում:

Մենք ասեցինք, որ չենք կարող
ինչպէս հարկն է, նորա նամակին

— Լսեցի որ Յակոբեանը այսօր էլ
գաւոր է գնացել, ուրիշ չան, ասաւ Յով-
հաննէս-աղան, չայի բաժակը Սիմոնից
տանկելով:

— Այսօր էլ, ամեն օր էլ նա գաւոր
գնաւ, Ե, կոտորաբար պատասխանեց ե-
պիսկոպոսը: Հոգաբարձուն հիացած մնաց
Ամալում չէս, Յովհաննէս-աղա, որ
մի անգաման մարդու խօսքով, խիղճ
միմտարարով ուղում ես անել: Յով-
հաննէս-աղայի աղաւթի լինելը աստու-
կացաւ:

— Ես դիտել եմ հոգեւորականի համար
փողը ամենից թանկ է, չայի կիսատ
բաժակը վայր դրեց և վերջացաւ հոգա-
բարձուն: Եթէ այդպէս է, ուրեմն էլ ին-
չ երեկ երեկոյ մեր հրաժարականը մեզ
յետ տուիր:

— Ինքեք, ինձ տուէք էդ ձեր հրաժա-
րականը, հիմիկ ընդունում եմ, պատաս-
խանեց եպիսկոպոսը, ասանց հասնաւ-
լու, թէ ինչ էր ուղում անել հոգաբար-
ձուն իւր առաջին խօսքերով:

Հոգաբարձուն բարկութիւնից կոտո-
ղած դուրս գնաց և մի ժամից յետոյ
ընկերներով և հրաժարական յայտարա-
րութիւնով կրկին եկաւ:

Եպիսկոպոսը այս անգամ փոքր ինչ
հանգաւոր էր: Նախան հոգաբարձուն-
ի հրաժարականը ընդունելը նա յայտ-
նեց, թէ Ե... օֆի խօտածները հեռանք
են Յակոբեանի լրագրում գրած յօդու-
ածին, թէ Յակոբեանը գաւաւական ու-

պատասխանել, բայց ցաւում ենք
մենք, բայց առանց մի օրեւ պա-
տասխանի էլ չենք կարող թողնել
նամակը: Սկսեց: —

Պարոնը գրում է. — «Պ. Ս. պաշ-
տաւ Ս. պաշտաւ Գ. Բ. Բ. Ն. Ե. Ի. մ.
մէջ յայտագրական օր թիւ-
նը կայ, որ ես մեր կեանքի
վերայ յայտագրում եմ իրական
կէտից, այն պէս, ինչպէս
որ նա կայ. Իսկ պ. Ս. Ս. նա-
յում է տեսական կէտից,
այնպէս ինչպէս լինելու էր
կամ ցանկալի էր որ լինէր»:

Չարմանալի դատողութիւն, եթէ
կենքը պէտք է ընդունել, ինչպէս
որ նա կայ, և պ. Բ. Զ. Բ. Ն. Ե. Ի. մ.
այդպէս է նայում կենքի վերայ,
էլ ինչու է զանգաւորում: Ինչու
ինչն իրեն հակառակում: «Ինչպէս
որ կայ» փոխել է կամենում և «ինչպէս
որ պիտի լինէր» չէ հետեւում, էլ
ինչ է մնում փոխելու, ինչ որ կայ,
ինչպէս որ կայ, թող գոհ լինի նը-

սուսմանից վկայական չ'ունենալուն
պատճառ է ունեցել, թէ նա երբեք այդ
վարձապետին չէ ուղում եկեղեցական
ուսումնարաններինցը հեռացնել, թէ այդ-
պէս անելուն համար եպիսկոպոսը ինքը
ունի իրան պատճառները, սրտեք իբրեւ
խոտով լինել, չէ կարող հոգաբարձու-
թեանը յայտնել և թէ վերջապէս Յա-
կոբեանի մասին նա ինքը, առանց իւր
ընկերներին, պատասխանատու կը լինի
իշխանութեան առաջ:

Եպիսկոպոսի մտքի խօսքերը փոխա-
նակ հոգաբարձուններին տաղաւայած սիր-
տը հանգաբարձուններ, աւելի եւ քաղ-
նապետից և նոյա կառնածը Յակոբեա-
նի ունեցից բաժին ստանալու վերաբե-
րութեամբ աւելի հաստատեց, ուստի և
հոգաբարձուք իրանց յայտարարութիւնը
եպիսկոպոսի գրաւորանի վրայ թողնե-
լով ուղեցան մեկնիլ:

Ս.

Հոգաբարձուններին պաշտօնից հրաժար-
վելու լուրը հետեւալ օրը Ա. Զ. Բ. Ն. Ե. Ի. մ.
տարածեց: Դատարը գիտէին, որ դո-
րա պատճառը Յակոբեանն է, որին ե-
պիսկոպոսը հակառակ կանոնի, միմիայն
իրան շահախնդրութեան համար, իւր
պաշտպանում է: Խոհմ ու օրինապահ
կարծում սակաւաթիւ ծնողները, զը-
խաւորապէս հարուստներ, իրանց տը-
ղալը և աղկերը հայկական ուսում-
նարաններինցը հանցին, հրաժարվող հո-
գաբարձունները և նոյա հետ մշտական

Խմբագիր Պ. ՍԻՄԵՕՆԵԱՆՑ.
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻԱՃՅԱՆՑ

